

Bognoter

Jens Brøsted (red.), *Urfolksret i Norden*. København: Institut for Eskimologi, 1983. 39 sider, 20,00 kr.

Jens Dahl, *Det grønlandske hjemmestyre. En kommenteret bibliografi*. København: Institut for Eskimologi, 1983. 38 sider, 20,00 kr.

Mange med mig vil givet anse det for værdifuldt, at Institut for Eskimologi ved Københavns Universitet fortsætter de seneste års politik med at optage også skrifter med helt aktuelle temaer i dets publikationsserie og således sikrer dem en udbredelse, arbejdsrapporter og materiale af lignende karakter normalt ikke opnår. De to foreliggende publikationer beskæftiger sig således med henholdsvis nordiske urfolks retlige stilling og det grønlandske hjemmestyre.

Urfolksret i Norden er en rapportering fra en forskerkonference i 1982 og samler samtidig dennes vigtigste arbejdsrapporter. Der gøres rede for den eksisterende viden på området, oprindelige folks rettigheder, og forskningsmetoder og -behov underkastes en dyberegående behandling som led i forberedelsen af et fællesnordisk komparativt projekt. Skriftet er anlagt således, at det må siges at henvende sig til et ret så snævert miljø; men befinder emnet sig lidt mere i periferien af ens igangværende forskning, udgør skriftet en nyttig ajourføring m.h.t. de nyeste forskningsdiskussioner og forsøgene på at systematisere resultaterne.

Jens Dahl har indsamlet og kommenteret omkring 120 forskellige numre i sin bibliografi, hvis område lidt vagt beskrives som "det grønlandske hjemmestyre og dets historiske baggrund" (side 5). Dette bør dog ikke forlede nogen til at tro, at bibliografien sætter punktum, hvor Grønland opnår hjemmestyre; det tilstræbes at dække også Grønlands første år under hjemmestyret. Selvom "den historiske baggrund" forstås relativt snævert, bliver stoffet omfattende nok, hvilket naturligvis skærper kravene til udvalgsprincippernes tydeliggørelse, til systematisering og til oversigtelighed.

For de første redegøres der i et kortfattet indledningsafsnit. Forfatteren har ønsket at inddrage alle væsentlige bøger (hvilket er lykkedes) og tidsskrifter (hvad jeg tolker som: temanumre af tidsskrifter). Avis- og tidsskriftsartikler er, fremgår det, udvalgt med vægt på det aktuelle, og der er især givet plads for den grønlandske (men dansksprogede) vinkel. Men udover dette er det dunkelt, efter hvilke kriterier dette artikelstof er optaget i bibliografien, et indtryk der forstærkes af bibliografiens hele opbygning og indhold.

Bibliografiens numre er placeret i 9 kategorier, der afgjort ikke er "gensidigt udelukkende". Det skal indrømmes, at noget sådant kan være en næsten umulig opgave; men så er den type af værktøjer normalt forsynet med et register-system,

Bognoter

Jens Brøsted (red.), *Urfolksret i Norden*. København: Institut for Eskimologi, 1983. 39 sider, 20,00 kr.

Jens Dahl, *Det grønlandske hjemmestyre. En kommenteret bibliografi*. København: Institut for Eskimologi, 1983. 38 sider, 20,00 kr.

Mange med mig vil givet anse det for værdifuldt, at Institut for Eskimologi ved Københavns Universitet fortsætter de seneste års politik med at optage også skrifter med helt aktuelle temaer i dets publikationsserie og således sikrer dem en udbredelse, arbejdsrapporter og materiale af lignende karakter normalt ikke opnår. De to foreliggende publikationer beskæftiger sig således med henholdsvis nordiske urfolks retlige stilling og det grønlandske hjemmestyre.

Urfolksret i Norden er en rapportering fra en forskerkonference i 1982 og samler samtidig dennes vigtigste arbejdsrapporter. Der gøres rede for den eksisterende viden på området, oprindelige folks rettigheder, og forskningsmetoder og -behov underkastes en dyberegående behandling som led i forberedelsen af et fællesnordisk komparativt projekt. Skriftet er anlagt således, at det må siges at henvende sig til et ret så snævert miljø; men befinder emnet sig lidt mere i periferien af ens igangværende forskning, udgør skriftet en nyttig ajourføring m.h.t. de nyeste forskningsdiskussioner og forsøgene på at systematisere resultaterne.

Jens Dahl har indsamlet og kommenteret omkring 120 forskellige numre i sin bibliografi, hvis område lidt vagt beskrives som "det grønlandske hjemmestyre og dets historiske baggrund" (side 5). Dette bør dog ikke forlede nogen til at tro, at bibliografien sætter punktum, hvor Grønland opnår hjemmestyre; det tilstræbes at dække også Grønlands første år under hjemmestyret. Selvom "den historiske baggrund" forstås relativt snævert, bliver stoffet omfattende nok, hvilket naturligvis skærper kravene til udvalgsprincippernes tydeliggørelse, til systematisering og til oversigtelighed.

For de første redegøres der i et kortfattet indledningsafsnit. Forfatteren har ønsket at inddrage alle væsentlige bøger (hvilket er lykkedes) og tidsskrifter (hvad jeg tolker som: temanumre af tidsskrifter). Avis- og tidsskriftsartikler er, fremgår det, udvalgt med vægt på det aktuelle, og der er især givet plads for den grønlandske (men dansksprogede) vinkel. Men udover dette er det dunkelt, efter hvilke kriterier dette artikelstof er optaget i bibliografien, et indtryk der forstærkes af bibliografiens hele opbygning og indhold.

Bibliografiens numre er placeret i 9 kategorier, der afgjort ikke er "gensidigt udelukkende". Det skal indrømmes, at noget sådant kan være en næsten umulig opgave; men så er den type af værktøjer normalt forsynet med et register-system,

som hér fuldstændigt mangler. At dette er tilfældet kan ikke undgå at forringe bibliografiens værdi som arbejdsredskab. Dette er så meget mere ærgerligt, fordi kommenteringen af de enkelte numre gennemgående er meget oplysende og dækkende for deres indhold. I et separat afsnit er samlet engelsksproget materiale om alle bibliografiens delaspekter, hvilket er en ganske fornuftig disposition, idet indførelsen af den grønlandske form for hjemmestyre også uden for Skandinavien er blevet fulgt med betydelig interesse. Afsnittet "Grønland og EF" står påfaldende svagt i forhold til den øvrige standard: de optagne numre har for nogles vedkommende svært ved at leve op til bibliografiens eget aktualitetskrav, de øvrige optagne giver en dårlig dækning, og der er helt oplagte ting, der er udeladt.

Sammenfattende må bibliografien karakteriseres som et nyttigt redskab ved en første orientering i hjemmestyreproblematikken. Men til brug for mere dybtgående studier i den problematik og i den politiske dynamik bag den er supplerende litteratursøgning en absolut nødvendighed.

Ove Johansen

Erik Jørgen Hansen, Inge Mærkedahl og Michael Schwedler, *Uddannelsessystemet og fremtidens beskæftigelsesstruktur*, Socialforskningsinstituttets publikation nr. 121, København: Teknisk Forlag, 1983. 157 sider, 42,00 kr.

Denne rapport fra Socialforskningsinstituttet er et godt eksempel på en vigtig type arbejde, som det er vanskeligt at forestille sig udført, dersom Socialforskningsinstituttets opgaver – således som det har været foreslået – skulle varetages af kommercielt orienterede institutter.

Det centrale Uddannelsesråd nåede inden sin nedlæggelse at tage initiativet til en undersøgelse af samspillet mellem uddannelsessektoren og arbejdslivet, og det er den afsluttende rapport fra dette projekt, der nu foreligger.

Den manglende balance mellem uddannelsessystemets udbud og arbejdslivets efterspørgsel analyseres, og det påvises, at denne ubalance vil accelerere i de kommende år. Årsagerne til denne udvikling identificeres, styringskonflikter påpeges og diskuteres, og der argumenteres for, at den eneste vej ud af miséren, der umiddelbart kan anbefales, er systemet med "tilbagevendende uddannelse". Herved forstås som bekendt, at uddannelsesforløbene i ungdommen nedkortes til fordel for uddannelsesperioder senere i livet.

Rapporten er klart og systematisk skrevet, og den er yderst overbevisende i sin argumentation, omend måske lidt ujævn. Hertil kommer, at den er mere direkte i sin påvisning af problemerne og i sine forslag, end man hyppigt ser i arbejder af denne karakter. Problemerkens alvor gør det berettiget; og det engagement, der mærkes bag de valgte formuleringer, bidrager til at skærpe opmærksomheden.

Absolut anbefalelsesværdig for alle med interesse for uddannelsesforhold og/eller planlægning inden for det offentlige!

Jørgen Elklit